

1. CAMÍ DE FRANÇA

Eren els últims dies de la guerra
i a Figueres, al nord de Catalunya,
les bombes queien una rere l'altra
amb un soroll eixordador.

Les cases s'ensorraven
i els homes i les dones corrien esverats pels carrers,
amb molta por i moltes llàgrimes.
Hi havia flames i fum pertot arreu.

La Teresa i la seva filla Miranda s'havien refugiat a l'escola
perquè casa seva només era un munt de runa.
Ja no tenien família.

El pare de la Miranda s'havia mort feia dies
en una batalla ferotge prop del riu Ebre.
I els avis havien quedat enterrats
sota les parets de la casa que s'havia enfonsat.

La Teresa i la Miranda, que només tenia vuit anys,
estaven molt espantades.
Assegudes a terra, sota una taula,
s'abraçaven fort, tancaven els ulls i tremolaven.
Només volien fugir.

Quan els avions van parar de tirar bombes,
es van aixecar.
La Teresa va agafar la mà de la petita Miranda
i totes dues van sortir al pati de l'escola.
Es van posar a caminar de pressa cap a l'estació.
—On anirem, mare? —va preguntar la Miranda.
—Marxarem cap a França, el país veí,
perquè allà no hi ha cap guerra —li va respondre la Teresa.

L'estació era pleníssima de gent
i els trens estaven aturats a les vies
amb les portes ben tancades.

Alguns homes cridaven fort
perquè vingués el cap d'estació i les obrís.
D'altres donaven cops als vidres de les finestres.
Molts infants ploraven,
es passaven una mà bruta per la cara
i amb l'altra s'agafaven a les faldilles de la mare.
Tothom mirava amunt i avall
sense saber què fer.

Llavors van venir uns soldats amb fusells
i van obrir les portes dels trens en un no res.
De seguida, la gentada es va posar a xisclar i a córrer cap a dins.
En pocs segons,
les entrades als trens van quedar tapades
amb molts homes i dones, nens i nenes, avis i àvies
que hi volien pujar.

La Teresa, molt espantada, va pensar
que si s'hi acostava,
amb els cops i les empentes,
la mà de la petita Miranda li podia relliscar.
I es va quedar dreta on era amb la seva filla al costat.
A més, no estava segura
que aquell tren anés a França de debò.

—Hi anirem a peu. A tu ja t'agrada caminar, oi? —va dir la Teresa
a la Miranda.

I la Miranda va fer que sí amb el cap
sense dir res de res.

Van girar-se d'esquena ben tristes
i van anar cap a la carretera.

Només d'arribar-hi,
van veure que hi havia moltes persones
que avançaven cap al nord.
Els homes, abatuts, amb la mirada perduda,
carregaven a l'esquena
matalassos de llana cargolats i lligats amb cordills.
Les dones duïen infants a coll
embolicats amb manteletes humides del fred.

Era el mes de gener.
Com més s'acostaven als Pirineus,
les muntanyes que havien de travessar per arribar a França,
sentien més forta, a la cara, la força del vent.
Queien volves de neu
i els camps eren blancs de glaç.

A estones, la Teresa agafava a coll la Miranda
per escalfar-la una mica.

També passaven rucs que portaven homes ferits
i camions plens de soldats derrotats, prims i mal vestits.

El camí era molt llarg i feia pujada.
I, a més a més, els avions enemics encara els perseguïen.
Disparaven ràfegues de trets des de l'aire
amb les metralladores
i mataven molts fugitius
que quedaven estesos, amb els ulls oberts, als marges dels camins.

Van caminar hores i hores
fins que van arribar a la frontera molt cansades,
amb els peus molls i les mans gelades.

Esperaven que els francesos
els rebrien amb els braços oberts.
Però els policies francesos no deixaven passar ningú.

La Teresa estava desesperada.
Com s'ho farien per continuar?
I per menjar? Tenien molta gana
i només els quedava un rosegó de pa sec
que un bon home els havia donat pel camí.

Es van asseure al terra,
que era fredíssim i xop d'aigua bruta.
La Teresa agafava la Miranda i no la desemparava,
l'estrenyia fort, molt fort.
—Tot això passarà, ja ho veuràs —li deia.
—Passarà i tindrem una caseta amb una llar de foc.
Hi haurà llits amb llençols nets
i una taula parada amb plats plens d'escudella calentona.

Quan parlava així a la Miranda,
ella també s'ho creia.
D'aquesta manera l'espera es feia més curta.

Al final, a la nit,
quan ja es veia una lluna grossa i rodona dibuixada al cel,
van deixar entrar a França les dones i les criatures.
—Endavant, endavant, que ningú s'aturi!
—deien els policies francesos amb mala cara.
I la Teresa i la Miranda van córrer carretera enllà,
sense saber ben bé cap a on es dirigien.

Llavors van entrar en un camí estret entre els arbres alts
i es van endinsar al bosc.
Cada vegada eren més lluny de la carretera
tan plena de cares desconegudes i cansades.

